

Kaderbrief 2019-2022

Veiligheidsregio Fryslân bestaat inmiddels vijf jaar onder de naam Veiligheidsregio Fryslân. We sluiten een fase van pionieren, regionaliseren en organiseren af en richten ons op een nieuwe periode. We blijven doen waarvoor we zijn opgericht maar kijken nadrukkelijk vooruit. Veiligheidsregio Fryslân sluit actief aan bij haar samenwerkingspartners en klanten, in een steeds sneller veranderende wereld.

Veiligheidsregio Fryslân draagt bij aan een veilig en gezond Fryslân. Dit doen wij Klantgericht, met Eigenaarschap, Samen werkend en Nieuwsgierig. Aldus onze besturingsfilosofie waarin de bedoeling van onze organisatie en de manier waarop wij werken in woorden zijn gevat. Veel belangrijker is uiteraard dat onze bedoeling en waarden steeds meer zijn gaan leven bij medewerkers en management. De positieve effecten van deze beweging naar waardengericht werken worden steeds zichtbaarder en vanzelfsprekend voor onze klanten en partners.

De kaderbrief biedt een blik op de (nabije) toekomst. We kijken om ons heen naar landelijke en regionale ontwikkelingen en proberen onze rol daarin tijdig te bepalen. We weten ook dat ontwikkelingen snel gaan en niet altijd te voorzien zijn. Daarom trainen we onszelf in adaptief zijn: aanpassen en meebewegen als de context dit van ons vraagt.

Tegelijkertijd blijven wij gewoon Veiligheidsregio Fryslân. Betrokken, betrouwbaar en professioneel voor onze inwoners, onze partners en bovenal voor ons bestuur, voor onze leden. Wij dragen bij aan een veilig en gezond Fryslân. Steeds meer zetten we in op preventie en voorbereiding, waar nodig handelen we repressief en stellen we ons tot doel de situatie zo snel mogelijk weer te normaliseren.

De kaderbrief 2019-2022 markeert een nieuwe bestuursperiode in Fryslân: in de loop van 2018 worden de resultaten van drie gemeenteraadsverkiezingen vertaald in (ver)nieuw(d)e colleges en gemeenteraden. Met onze kaderbrief geven wij de leden van ons Algemeen Bestuur graag ons perspectief op de komende jaren. De brief bestaat uit een algemeen deel met relevante landelijke en regionale ontwikkelingen, inhoudelijke ontwikkelingen per programma en een bijbehorend financieel kader.

Landelijke ontwikkelingen

Omgevingswet

De geplande ingangsdatum van de Omgevingswet van 1 juli 2019 is van de baan. In het Regeerakkoord wordt gemeld dat het traject voor de omgevingswet wel wordt voortgezet. Inwerkingtreding is nu voorzien op 1 januari 2021. De voorbereidingstijd voor invoering van de nieuwe wet wordt hiermee in ieder geval 1,5 jaar langer.

Tweede Kamerbrief Publieke Gezondheid

Minister en staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) hebben in september 2017 de resultaten van het Stimuleringsprogramma Betrouwbare Publieke Gezondheid toegezonden aan de Tweede Kamer. Gebleken is dat GGD-en de taken uit de Wet Publieke Gezondheid goed kunnen uitvoeren. Ook zijn GGD-en goed ingericht op veranderde omstandigheden en innovatie. Waar nodig worden de genoemde taken uniform uitgevoerd.

Volgens de kamerbrief is een toekomstbestendig stelsel van publieke gezondheid daarnaast ook gebaat bij bestuurlijk partnerschap tussen Rijk en gemeenten. De minister heeft daarom met de VNG afgesproken dat er een jaarlijks bestuurlijk overleg Publieke Gezondheid komt.

Ten slotte wordt in de kamerbrief verder nog melding gemaakt van de ontwikkeling van een Governance Code Publieke Gezondheid, terwijl, ondanks de aankondiging bij de start van het programma, geen uitspraken worden gedaan over nieuwe veldnormen.

Wet normalisering rechtspositie ambtenaren

Naar verwachting wordt met ingang van 2020 de wet Normalisering rechtspositie ambtenaren van kracht. Deze wet zorgt ervoor dat ambtenaren zoveel mogelijk dezelfde rechten krijgen als werknemers in het bedrijfsleven. De invoering van de wet brengt implementatiewerkzaamheden met zich mee en mogelijk een financieel risico (zie ook onder Organisatie).

Regeerakkoord 2017-2021

Het Regeerakkoord 'Vertrouwen in de toekomst' van 10 oktober 2017 bevat passages die voor Veiligheidsregio Fryslân relevant zijn. Zo wordt de Wet gemeenschappelijke regelingen in 2019 geëvalueerd en krijgt preventieve gezondheidszorg nadrukkelijk aandacht: er komt een nationaal Preventieakkoord met een focus op de aanpak van roken en overgewicht.

Verder wordt in het Regeerakkoord onder andere genoemd:

- Kabinet ondersteunt voorkomen van depressies en zelfdoding, waarbij speciaal aandacht is voor jongeren in de schoolsetting en lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen, transgenders en interseksuelen (LHBTI)
- Kabinet ondersteunt de doelstelling om te komen tot een rookvrije generatie
- Er komt meer aandacht voor hechtingsproblematiek en opvoeding bij de ondersteuning van ouders via zwangerschapscursussen, consultatiebureaus, jeugdgezondheidszorg en scholen (laagdrempelige hulp en ondersteuning uitgaande van eigen kracht van gezinnen)
- Binnen de meldcode meer aandacht voor vroegtijdige signalering en open gesprekken over vermoedens van mishandeling en geweld in sociale wijkteams en de jeugdgezondheidszorg. En versterking van de forensische kennis op het terrein van kindermishandeling
- Een wettelijke grondslag voor lokale intakegesprekken, die als doel hebben vanuit de gezondheidszorg (GGD) zicht te houden op prostituees teneinde misstanden te voorkomen
- Kabinet ondersteunt inzet vrijwilligers bij politie en brandweer
- Aandacht voor verminderen aantal stalbranden
- Er komt een nationaal Klimaat- en Energieakkoord
- Er komt een ambitieuze Cybersecurity Agenda en structureel geld voor cybersecurity
- Een initiatiefvoorstel Open Overheid, inclusief aandacht voor open data

In de loop van 2018 verwachten we nadere invulling op bovenstaande punten. Eventuele consequenties hiervan voor Veiligheidsregio Fryslân en de Friese gemeenten worden dan pas duidelijk. Veiligheidsregio Fryslân zal de komende circulaire van het Rijk nauwlettend volgen om tijdig te kunnen anticiperen op gevolgen van de regeringsplannen.

Veiligheidsregio Fryslân

Meerjarenbeleidsplannen Veiligheid en Gezondheid 2019-2022

In 2017 zijn we gestart met het opstellen van nieuwe meerjarenbeleidsplannen. Onze ambitie is om beleidsplannen te maken die richtinggevend zijn en getuigen van realistische ambitie. De huidige beleidsplannen zijn geëvalueerd en zowel voor Veiligheid, Gezondheid als Organisatie is een aanzet gemaakt voor de nieuwe beleidsplannen. Terugblik en aanzet worden eind 2017 voorgelegd aan de bestuurscommissies en het DB. Begin 2018 volgt een aantal interactieve sessies met gemeenteraadsleden om input op te halen voor de nieuwe beleidsplannen. Daarna worden de nieuwe beleidsplannen opgesteld. Een formeel moment voor het geven van zienswijze door gemeenten en de vaststelling van de nieuwe plannen door het bestuur volgen in het najaar van 2018.

Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen – Gezondheid

Consequenties (landelijk) bestuurlijk overleg Publieke Gezondheid

Als resultaat van het Stimuleringsprogramma Betrouwbare Publieke Gezondheid komt er een jaarlijks bestuurlijk overleg Publieke Gezondheid. De GGD-en nemen niet deel aan dat overleg maar worden wel geacht het te ondersteunen en zijn wellicht gehouden om afgesproken acties uit te voeren. In hoeverre dit nieuwe overleg tussen VWS en VNG leidt tot extra werkzaamheden en daarmee tot extra uitgaven is nog onduidelijk.

Voor een inhoudelijk goed bestuurlijk overleg wordt er van uitgegaan dat de GGD-en een openbare benchmark ontwikkelen. De benchmark zal informatie over bedrijfsvoeringsaspecten bevatten en ook indicatoren die betrekking hebben op de maatschappelijke opgaven van GGD-en.

In het eerste bestuurlijk overleg (begin 2018) wordt een analyse gemaakt van de VTV 2018 (Volksgezondheid, Toekomst, Verkenningen) en een aanzet gegeven voor een gezamenlijke nota gezondheidsbeleid.

Medische arrestanten zorg (MAZ)

De commissie Hoes heeft advies uitgebracht aan de minister van Veiligheid & Justitie over de aanbesteding van medische arrestanten zorg (MAZ) en forensisch-medisch onderzoek (FMO).

De commissie adviseert een functiescheiding door Lijkschouw en FMO te beschouwen als een dienstverlening waarvoor een overheidsprerogatief geldt en de MAZ als een dienstverlening die kan worden aanbesteed. Daarnaast wordt centralisatie van MAZ bepleit.

Op dit moment vindt overleg plaats met de politie over de continuering van de MAZ na afloop van de huidige overeenkomst (eind januari 2018). Mocht de minister het advies van de commissie Hoes overnemen, dan zal in ieder geval de politie de zorg voor de periode tot de aanbesteding moeten regelen. Wordt de MAZ inderdaad aanbesteed dan zal de organisatie zich moeten buigen over de vraag of deelname aan de aanbesteding zinvol is en welke consequenties het verlies van de MAZ eventueel heeft voor de uitvoering van de gemeentelijke lijkschouw.

Lijkschouw

Eind 2017 wordt een advies verwacht van de Task Force Lijkschouw. De taskforce is ingesteld naar aanleiding van onderzoek door het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) naar de kwaliteit van de lijkschouw en gerechtelijke secties in Nederland. Mocht het advies leiden tot een toename van het aantal lijkschouwingen dan is een toename van de gemeentelijke bijdrage onontkoombaar.

Rijksvaccinatieprogramma

Met de ledenbrief van 6 november 2017 heeft de VNG de gemeenten nader geïnformeerd over de decentralisatie van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) per 1 januari 2019. Door een wijziging van de Wet Publieke Gezondheid komt de uitvoering van het RVP onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van de gemeente te laten vallen om de huidige samenhang tussen de uitvoering van het RVP en de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) te borgen. De gemeente dient namelijk de uitvoering van het RVP en het basispakket JGZ bij dezelfde organisatie te beleggen. Van onze kant hebben wij reeds vanaf medio 2016 hierover met de gemeenten gecommuniceerd. De feitelijke uitvoering van het RVP door GGD Fryslân wijzigt derhalve niet.

De financiering van het programma verloopt vanaf 2019 via het gemeentefonds. In samenhang met de financiering JGZ zullen wij in de begroting 2019 uitgaan van een taakgerichte bekostiging door de gemeenten op basis van inwonertal. In de decembercirculaire 2017 wordt zowel de totale omvang van de middelen als de verdeling over de gemeenten opgenomen. Naar verwachting gaat het voor Fryslân om een bedrag van € 1,1 miljoen.

Onderzoek JGZ 3.0

In vervolg op de vorige kaderbrief is besloten onderzoek te doen naar het voldoen aan het Landelijk Professioneel Kader (LPK) door de JGZ binnen het huidige financiële kader.

Het onderzoek moet aanbevelingen opleveren ten aanzien van:

- de wijze waarop onze JGZ kan voldoen aan de landelijke normen/richtlijnen;
- het zoveel mogelijk vrijspelen van middelen om de nieuwe werkwijze JGZ en bestaande risico's binnen het huidige budget van de GGD (incl. budget Bedrijfsvoering) te kunnen opvangen;

- het verhogen van de medewerkerstevredenheid ten aanzien van de uit te voeren taken.

De rapportage van het onderzoek is inmiddels voorgelegd aan het bestuur. De rapportage schetst de mogelijkheden voor vernieuwing. Nadrukkelijk wordt in de rapportage gewezen op het (deels) ontbreken van de (organisatorische) randvoorwaarden voor deze vernieuwing en de noodzaak van een gefaseerde aanpak om de transitie naar een meer risicogerichte organisatie te laten slagen.

Naar verwachting vindt gedurende 2018 een nadere duiding van de resultaten plaats zodat bij de opstelling van de kaderbrief 2020 – 2023 de (financiële) consequenties kunnen worden verwerkt. Het voorgaande betekent wel dat het eerdergenoemde financiële risico (€ 400.000) in ieder geval voor 2018 blijft bestaan.

VoorZorg (onder voorbehoud van besluitvorming door bestuurscommissie)

VoorZorg is een programma dat preventief ingezet wordt bij jonge vrouwen tot 25 jaar die zwanger zijn van hun eerste kind en weinig of geen opleiding hebben genoten. Zij krijgen verpleegkundige ondersteuning bij hun zwangerschap en bij de verzorging en de opvoeding van hun kind, totdat het kind 2 jaar oud is. De partner (indien aanwezig) en de sociale omgeving van de zwangere worden nadrukkelijk betrokken in het programma. Door VoorZorg te implementeren wordt vroegtijdig ingezet op verbetering van de omstandigheden van de zwangere en haar kind. Uit onderzoek blijkt dat de baten van het programma ruim opwegen tegen de uitvoeringskosten (verwezen wordt naar o.a. de brochure “investeren in opvoeden en opgroeien loont”).

Op verzoek van de gemeenten Achtkarspelen, Heerenveen, Ooststellingwerf, Opsterland, Smallingerland, Tytsjerksteradiel en Weststellingwerf is in de vergadering van de Bestuurscommissie Gezondheid van 14 december 2017 uitvoerig gesproken over voornoemd programma. Besloten is het programma per 1 januari 2019 op te nemen in het basispakket JGZ en daarvan de financiële consequenties - middels deze kaderbrief - voor te leggen aan de deelnemende gemeenten. Een traject in het kader van VoorZorg duurt 2,5 jaar, uitgaande van een instroom van 30 zwangere vrouwen per jaar (= 0,5%) bedragen de kosten het eerste jaar € 157.400 (€ 0,24 per inwoner), het tweede jaar € 275.900 (€ 0,42 per inwoner) en vervolgens structureel € 338.200 (€ 0,52 per inwoner) per jaar.

Extra inzet vergunninghouders (onder voorbehoud van besluitvorming door bestuurscommissie)

In 2017 heeft GGD Fryslân financiële middelen per gehuisveste vergunninghouder van de gemeenten ontvangen om extra in te zetten op de preventieve gezondheid van vergunninghouders ten behoeve van een succesvolle integratie. Ook in de komende jaren zullen nieuwe vergunninghouders gehuisvest moeten worden in de Friese gemeenten (naar verwachting rond de 800 in 2018, in latere jaren rond de 600). Op basis van de huidige landelijke instroom zullen dat voornamelijk gezinsherenigers ('nareizigers') zijn met een aanzienlijk aantal kinderen (in 2017 was dat bijna 50% van het totaal). Voor een kwalitatieve goede uitvoering van de reguliere jeugdgezondheidszorg (inclusief extra aandacht voor de kinderen van vergunninghouders) zijn met het oog daarop extra middelen nodig. Op basis van het landelijk model, dat ten grondslag ligt aan de middelen die voor 2017 beschikbaar zijn gesteld, komt dit neer op een bedrag van € 150.000 per jaar vanaf 2019.

Naar verwachting kan de extra inzet met betrekking tot infectieziektebestrijding (incl. TBC-screening), technische hygiëne en gezondheidsvoorlichting- en bevordering binnen het bestaande budget worden opgevangen.

Registratie/betrouwbaarheid gegevens

In het verlengde van het besluit van het Algemeen Bestuur over een nieuw format voor de programmabegroting (begroting 2.0) zijn door de Bestuurscommissie Gezondheid in maart van dit jaar indicatoren vastgesteld. Bij de cijfermatige invulling is gebleken dat voor het vergroten van de betrouwbaarheid van de cijfers een verbeteringslag van de registratie noodzakelijk is. Nu naast de eigen indicatoren ook landelijk een openbare benchmark GGD Nederland en een indicatorenset door het RIVM wordt ontwikkeld, wordt de druk op betrouwbare gegevens alleen maar groter. Besloten is dat met name de epidemiologen en de staf prioriteit toekennen aan het ondersteunen van de managers bij de verbetering van de betrouwbaarheid. Een en ander kan tot gevolg hebben dat binnen de huidige formatie van epidemiologen en staf minder ruimte aanwezig is voor lokale inzet en het volgen van landelijke ontwikkelingen.

Zorg en Veiligheid

Binnen de gemeente Heerenveen is een pilot gestart met de inzet van een wijk-GGD-er voor het beperken van overlast- en zorgvragen met betrekking tot personen met verward gedrag. Naast verward gedrag is het concept verbreed naar onderwerpen als depressie, eenzaamheid en suïcidaliteit. De professional beschikt hierdoor over een brede, integrale aanpak, waarin voor bepaalde groepen vroeg signalering en toeleiding naar juiste zorg centraal staan. De resultaten van de pilot zijn nog niet bekend maar de organisatie vindt de inzet op genoemde onderwerpen van groot belang voor de komende jaren. De GGD wil hieraan de komende jaren samen met ketenpartners (o.a. Veiligheidshuis, GGZ) de nodige prioriteit toekennen.

Academisering

De evaluatie van de Academische Werkplaats Noord-Nederland is door omstandigheden vertraagd. Naar verwachting komt de evaluatie maart 2018 in de Bestuurscommissie Gezondheid aan de orde. Het financiële risico voor mogelijke deelname aan landelijke werkplaatsen blijft bestaan (€ 130.000).

GGD Rampenopvangplan (GROP)

Of de GGD voldoende voorbereid is op het grootschalig optreden in geval van een ramp wordt nu intern onderzocht. Op dit moment is al duidelijk dat cruciale functies op dit moment niet gegarandeerd zijn in verband met het ontbreken van een piketregeling zoals gebruikelijk bij onder andere de brandweer. Besluitvorming daarover moet nog plaatsvinden. Het financiële risico wordt geraamd op € 40.000.

Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen - Veiligheid

Brandweer

Dekkingsplan 2.0

Op 19 oktober jl. is het Dekkingsplan 2.0 vastgesteld door ons Algemeen Bestuur. In deze kaderbrief worden de financiële consequenties van het vastgestelde dekkingsplan, die zich voordoen in deze beleidsperiode, opgenomen. Deze financiële consequenties betekenen een uitzetting van € 700.000 voor de jaren 2019 en 2020. Dit betreft het saldo van de uitzetting op vakbekwaam worden, vrijwilligersvergoeding en de gerealiseerde besparing. In 2021 komt daar € 440.000 bij voor de uitzetting op de kapitaalslasten, als ook in 2022. In de eerste drie jaren van de volgende beleidsperiode 2023-2026 groeit deze laatste uitzetting conform de uitkomsten van het dekkingsplan door met nog eens € 440.000 per jaar.

In de jaren na de regionalisering is een aantal investeringen doorgeschoven in afwachting van de uitkomsten van het Dekkingsplan 2.0, zoals afgesproken met het bestuur. Hierdoor zijn de afgelopen jaren incidentele overschotten op de begrote kapitaalslasten ontstaan. Deze tijdelijke overschotten zijn teruggevloeid naar de deelnemende gemeenten, dan wel ingezet om andere uitzettingen op te vangen. Door het bouwproces van het dekkingsplan is meer inzicht ontstaan in ons materieel en de vastgoedportefeuille, en daarmee ook in het benodigde budget.

Uit het dekkingsplan blijkt dat er bij ongewijzigd beleid op lange termijn een tekort op de kapitaalslasten ontstaat van € 2.200.000. Met de wetenschap van nu zal dit tekort zich volledig voordoen in 2025. Onder andere vanwege het doorschuiven van investeringen in de eerste jaren na de regionalisering zal in 2018 en 2019 nog incidenteel geld over zijn, waarna er vanaf 2021 een tekort zal ontstaan. Over de bestemming van de incidentele overschotten in 2018 en 2019 zullen wij separaat terugkomen bij het bestuur door middel van een begrotingswijziging.

Met betrekking tot de vastgoedportefeuille dient te worden opgemerkt dat er in het eerste halfjaar van 2018 een portfolio-analyse zal worden voorgelegd aan het Dagelijks Bestuur. Met deze analyse kan op basis van nut en noodzaak de keuze worden gemaakt waar en in welk tempo eventuele nieuw- of verbouw daadwerkelijk moet plaatsvinden. In de huidige planning is in de eerste jaren financieel rekening gehouden met twee kazernes per jaar. Deze inhaalslag in de komende beleidsperiode is bepaald op basis van historie en de uitkomsten van het dekkingsplan. Zo gaat er in 2018 nieuwbouw plaatsvinden in Surhuisterveen en Harlingen. Hierover is reeds een besluit genomen. Vooralsnog is in het onderstaand overzicht rekening gehouden met een rekenkundige afschrijvingstermijn van 50 jaar. In 2020 zal een start worden gemaakt met de evaluatie van het dekkingsplan, waarbij investeringen opnieuw zullen worden gewogen. In Operatie Stofkam is in 2016 al kritisch gekeken naar de afschrijvingstermijnen van de activa. Dat heeft al geleid tot een besparing voor de deelnemende gemeenten van € 425.000.

Hieronder zijn de voorgenomen investeringen opgenomen, inclusief 2018:

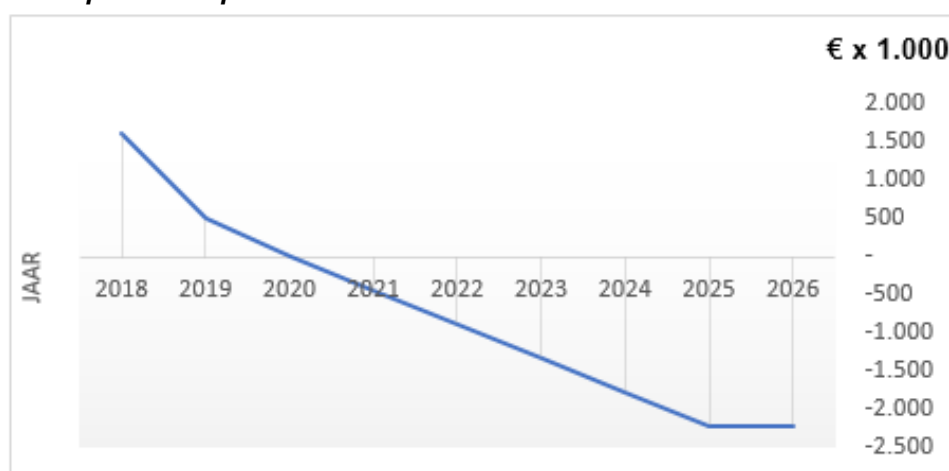
Investeringsplanning Brandweer 2018-2022

Investerings (x € 1.000,-)	2018	2019	2020	2021	2022
Verbouw diverse locaties	800	836	100	100	100
Nieuwbouw	1.991	1.128	1.991	1.128	1.991
Grond	1.578	282	498	282	498
Centrale alarmering		142			
Redvoertuigen	1.560	1.440	720		
Hulpverleningsvoertuig		1.562			
Tankautospuiten	4.114	4.417	2.992	2.943	2.943
Haakarmvoertuigen	549		235		
Personeel/materiaalwagen	1.170		135	180	180
Dienstauto's	203		101	101	101
Pers. beschermingsmiddelen	836	151	547	527	407
WTS1000/3000					426

Dompelpompunit					1.005
Overige diverse kavels	568	361	395	422	847
Totaal investeringen	13.371	10.319	7.713	5.683	8.498

In de jaren 2021 en 2022 ontstaat er als gevolg van deze investeringsplanning een tekort op de kapitaalslasten van respectievelijk € 440.000 en € 880.000. Dit tekort loopt in de jaren erna bij ongewijzigd beleid verder op. Dit leidt tot onderstaand beeld. Overigens is een evaluatie van het dekkingsplan voorzien in 2022 waar nieuwe afwegingen gemaakt kunnen worden.

Verloop tekort kapitaalslasten tot en met 2026

Bluswatervoorziening

In 2017 is Brandweer Fryslân gestart met de intensivering van het beleid op het gebied van bluswatervoorziening. Vanuit de afdeling Planvorming wordt momenteel gewerkt aan:

- afstemming tussen gemeenten (wettelijk verantwoordelijk), Vitens (leverancier) en brandweer (gebruiker en adviseur) wat betreft plaatsing, beheer en onderhoud van brandkranen;
- regiobrede inventarisatie van gebieden en objecten waar brandkranen onvoldoende voorzien in de mogelijke behoefte aan bluswater, de eventuele andere voorzieningen die daarvoor getroffen zijn en de ontwikkeling van op die situatie afgestemde inzetvoorstellen (voortvloeiend uit Afhechting Dekkingsplan 1.0)
- voorbereiding van een visie op Bluswatervoorziening. Het streven is hier begin 2018 in projectvorm mee te starten.

De impact op beleid, werkwijze en financiën van de inventarisatie en de ontwikkeling van een visie op bluswater is nog niet duidelijk. Zodra hierover meer bekend is, vindt afstemming plaats met het bestuur.

Crisisbeheersing

Strategische Agenda Veiligheidsberaad

Van 2014 tot en met 2017 zijn zes Strategische Agenda-projecten uitgevoerd. Veiligheidsregio Fryslân heeft samen met diverse partners een bijdrage geleverd aan deze landelijke Agenda. Hiermee is een belangrijke impuls gegeven aan de voorbereiding op en samenwerking bij verschillende crisistypen zoals hoog water en overstromingen, uitval van vitale infrastructuur en stralingsincidenten.

Voor de periode 2018 - 2020 krijgen de projecten "Water & Evacuatie" en "Continuïteit van de samenleving" een vervolg. Zo dienen alle Veiligheidsregio's in Nederland in 2020 te beschikken over een uitvoerbare evacuatiestrategie. Bij de uitval van vitale infrastructuur wordt specifiek geïnvesteerd in de publiek-private samenwerking in de warme fase ("respons bij uitval gas, elektriciteit, drinkwater en telecom"); Veiligheidsregio Fryslân en private partijen werken samen in het nieuwe netwerk "Vitaal 2.0 Noord-Nederland".

Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen – Organisatie en bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering 3.0

2019 is het laatste jaar waarin het Algemeen Bestuur extra middelen investeert in de bedrijfsvoering. Het jaar daarop moet Bedrijfsvoering 3.0 gerealiseerd zijn: een organisatie die bovengemiddelde kwaliteit levert met 10% minder aan middelen dan vergelijkbare organisaties.

De grondslag voor de extra investering was een onderzoek van Berenschot, waar de omvang van de ondersteunende diensten werd vergeleken met andere organisaties. Om te beoordelen of de taakstelling voor 2020 en verder nog steeds realistisch is, vindt begin 2018 opnieuw een dergelijk onderzoek plaats. Op basis van dit onderzoek volgt in de kaderbrief 2020 een advies aan het Algemeen Bestuur over de houdbaarheid van de taakstelling, en eventuele aanpassing hiervan.

Implementatie besturingsfilosofie

Zoals in de inleiding is opgenomen, werkt Veiligheidsregio Fryslân waardengericht. De implementatie hiervan zal de komende periode nog tijd en aandacht vragen. Denk hierbij aan de verdere invulling van bijvoorbeeld klantgerichtheid, maar ook aan de mate van eigenaarschap in het professioneel handelen versus de mate van (de)centralisatie en ondersteuning. Dit kan effect hebben op processen tussen de programma's.

Wet Normalisering rechtspositie ambtenaren

Vooralsnog treedt de wet normalisering rechtspositie ambtenaren (WNRA) op 1 januari 2020 in werking. De wet zorgt ervoor dat ambtenaren zoveel mogelijk dezelfde arbeidsrechtelijke positie krijgen als werknemers in het bedrijfsleven.

De invoering van de wet brengt implementatiewerkzaamheden met zich mee. Alle eenzijdige aanstellingen dienen omgezet te worden naar tweezijdige arbeidsovereenkomsten. De organisatie moet daarnaast kennis vergaren van het civiele arbeidsrecht. Het streven is om deze extra inzet binnen de huidige formatie te realiseren.

Voor de veiligheidsregio's bevat de wet nog een financieel risico. De bijzondere positie van de brandweervrijwilliger is namelijk niet te plaatsen in het civiele recht, dat slechts vrijwilligers in strikte zin en werknemers onderscheidt. De vergoeding van de brandweervrijwilliger is hoger dan de vergoeding van de vrijwilliger in het civiel recht. Brandweervrijwilligers zullen met de WNRA op grond van een arbeidsovereenkomst werkzaam zijn. Mogelijk wordt de vergoeding van de brandweervrijwilliger beschouwd als loon, waardoor de loonkosten stijgen. Tevens kunnen de kosten stijgen doordat een brandweervrijwilliger op een gegeven moment aanspraak kan maken op structurele uren en niet alles meer op declaratiebasis gedaan wordt. In het meest ongunstige geval stijgen de loonkosten voor Veiligheidsregio Fryslân met € 2,1 miljoen. Op landelijk niveau vindt overleg plaats om te onderzoeken of en hoe de wet hierop kan worden aangepast. Zolang hier nog geen duidelijkheid over is, beschouwen we dit als financieel risico.

Naast bovenstaande tekenen zich voor de toekomst drie dominante thema's af. We verwachten dat deze thema's belangrijke aandachtspunten worden in het meerjarenbeleidsplan 2019 - 2022. Deze thema's (duurzaamheid, procesinnovatie & data veiligheid en arbeidsmarkt ontwikkelingen) worden hieronder toegelicht.

Duurzaamheid

In lijn met het Regeerakkoord draagt ook Veiligheidsregio Fryslân een steentje bij aan de klimaatdoelstellingen. De afgelopen jaren heeft Veiligheidsregio Fryslân al meerdere initiatieven ontplooid die een verlaging van de CO₂-uitstoot met zich mee brachten. Deze initiatieven vergden geen grote extra investeringen. Denk aan slimme energiemeters, zonnepanelen, groene stroom en gas, starten met circulair aanbesteden en bij de vervanging kiezen voor een hybride auto. Om de bijdrage van Veiligheidsregio Fryslân in lijn te krijgen met landelijke doelstellingen, is het de vraag of dit voldoende is. In 2018 zullen we bestuurlijk bepalen welke ambities Veiligheidsregio Fryslân hierin heeft en hoe deze vorm krijgen.

Procesinnovatie en dataveiligheid

Het gebruik van data speelt een steeds belangrijkere rol in onze dagelijkse manier van werken. Ook het onderzoek van AEF over JGZ 3.0 schrijft hier expliciet over. Relevante informatie is overal altijd

beschikbaar, dat is het idee. Op dit moment lukt dat al met onze activiteiten online. Zo werken we niet alleen met nieuwe, klantgerichte websites, maar volgen we op sociale media alles wat voor ons werk relevant is. Het altijd beschikbaar maken van relevante informatie vraagt tijd en geld. Daarnaast brengt het groeiend gebruik van data veiligheidsrisico's met zich mee, wat een uitbreiding van de beheersmatige taken inhoudt.

De organisatie ontwikkelt zich tevens door op het gebied van automatisering van processen. Dit leidt tot een verlaging van de formatie op het gebied van administratieve functies. Hier is in Bedrijfsvoering 3.0 al rekening mee gehouden.

Door het opstellen van een nieuw informatiebeleidsplan toetsen we of de groeiende ontwikkeltaken en beheersmatige taken op het gebied van informatiemanagement passen binnen de huidige financiële kaders. De uitkomsten worden meegenomen in het onderzoek van Berenschot.

Arbeidsmarkt

Veiligheidsregio Fryslân wil een aantrekkelijke werkgever zijn. Door goede primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden te bieden en door de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt actief te volgen. Daarnaast hebben we oog voor de mensen die moeilijker een baan vinden. We willen alle doelgroepen een kans geven. We houden nog steeds rekening met de mensen vanuit de participatiewet. En hebben aandacht voor stagiaires en werkervaringsplekken.

In de toekomst wil de organisatie kwalitatief goed personeel boeien en binden, daarom is het gewenst om nu actie te ondernemen. Want op dit moment is er al een tekort aan artsen en verpleegkundigen en dreigt een tekort aan vooral IT-personeel. Maar ook de werving van vrijwilligers blijft een belangrijk punt van aandacht. Onderwerpen als arbeidsmarktcommunicatie, programma's die gericht zijn op trainees, modern leiderschap en het (door)ontwikkelen en opleiden van medewerkers worden een actueel thema om dit te kunnen bewerkstelligen. In 2018 stellen we een plan op om te kijken in welke mate dit met bestaande middelen gerealiseerd kan worden.

Ontwikkelingen financieel kader

Huidig financieel kader

Het op dit moment geldende financiële kader is vastgesteld in de kaderbrief 2018-2021 en werkt door in de meerjarenbegroting 2018-2021. De totale gemeentelijke bijdrage zoals vastgesteld in de begroting 2018-2021 is meerjarig als volgt:

X € 1.000

2018	2019	2020	2021
56.772	58.446	59.028	59.773

De totale begroting van Veiligheidsregio Fryslân bestaat uit meer dan alleen de bijdragen van de Friese gemeenten. Voor 2019 ziet de totale begroting er als volgt uit:

Totale lasten	€ 73.389
Rijksbijdrage BDUR	€ 7.820 -/-
Opbrengst maatwerk en diensten derden	€ 7.123 -/-
Gemeentelijke bijdrage (zie tabel hierboven)	€ 58.446

Nieuw financieel kader

De beleidsmatige ontwikkelingen en autonome financiële ontwikkelingen leiden tot een nieuw kader voor de jaren 2019-2022:

Kader 2019-2022	2019	2020	2021	2022
Huidige gemeentelijke bijdrage (begr. 2018)	58.446	59.028	59.773	60.626
- Vakbekwaam worden	800	800	800	800
- Vrijwilligersvergoeding	250	250	250	250
- Besparing dekkingsplan 2.0	-350	-350	-350	-350
- Uitzetting kapitaallasten dekkingsplan 2.0			440	880
- VoorZorg	157	276	338	338
- Extra inzet vergunninghouders	150	150	150	150
Totaal beleidsontwikkelingen	1.007	1.126	1.628	2.068
- Cao / ABP	225	228	231	234
- Cpi 1,3% (reeds 1% opgenomen)	73	74	75	75
- Rente	0	0	0	0
- BDuR	0	0	0	0
- BTW Expertteam bevolkingszorg*	85	85	85	85
Totaal autonome ontwikkelingen	383	387	391	394
Totaal effecten	1.390	1.513	2.019	2.462
Nieuwe gemeentelijke bijdrage	59.836	60.540	61.792	63.088
<i>Procentuele ontwikkeling**</i>	<i>2,38%</i>	<i>2,56%</i>	<i>3,38%</i>	<i>4,06%</i>

* Voor gemeenten compensabel.

** In de tabel is de procentuele stijging weergegeven van de gemeentelijke bijdrage ten opzichte van het huidige kader.

Autonome ontwikkelingen

Indexering materiële kosten

De indexering voor materiële kosten is gebaseerd op de consumentenprijsindex (CPI) over de maand november, ruim een jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar. De CPI over november 2017, die de basis vormt voor de indexering materiële kosten voor deze kaderbrief bedraagt 1,3%. Meerjarig was al uitgegaan van een gemiddelde stijging van 1% per jaar.

Indexering loonkosten / ABP

In 2017 is een nieuwe cao afgesproken met een geldigheidsduur tot 1 januari 2019. In de kaderbrief 2018-2021 is gerekend met een stijging van 2% per mei 2017 en meerjarig 1,25%. De werkelijke loonstijging wijkt hier van af maar vangen we op binnen ons huidige budget. Meerjarig is aangesloten

bij de norm zoals destijds gehanteerd door de rijksoverheid: 1,25% per jaar. Deze is reeds in het kader verwerkt en leidt niet tot een extra autonome uitzetting.

Voor de pensioenpremies voorzien we een stijging. We gaan uit van de verwachte eerdere afgegeven premiestijging van 1,4% waarvan 0,98% voor rekening van de werkgever komt. Eind november / begin december 2017 wordt de definitieve stijging bekend. Afwijkingen worden alsnog in het kader verwerkt.

Rente

Als onderdeel van Operatie Stofkam is in 2016 de opzet van de treasury-begroting nader onderzocht. Een van de uitkomsten is dat vanaf 2017 wordt gewerkt met een omslagrente van 2,5%, die is afgeleid van de marktrente en de mate waarin onze vaste activa zijn gefinancierd met lang vreemd vermogen. Tegelijkertijd is de afspraak gemaakt dat deze rekenrente wordt bijgesteld, indien de marktrente of de financieringsstructuur wijzigt. Voor de komende begrotingsperiode zien wij geen significante wijzigingen in de gemiddelde rente en onze financieringsstructuur. Om die reden wordt de rekenrente voor de periode 2019-2022 niet gewijzigd.

Indexering BDuR

Indien van toepassing wordt de toename als gevolg van prijs- en loonindexatie in de BDuR structureel in mindering gebracht op de gemeentelijke bijdrage. In de begroting 2019 is voorgesorteerd op een bijstelling voor loon- en prijscompensatie.

BTW Expertteams bevolkingszorg

In het najaar van 2017 hebben wij een btw-scan laten uitvoeren op onze inkomende en uitgaande factuurstromen. Daarbij is met betrekking tot de piketten bevolkingszorg geconstateerd dat deze niet conform de daarvoor geldende wet- en regelgeving worden gefactureerd.

De piketten bevolkingszorg vormen een gemeentelijke taak, maar worden uitgevoerd door de Veiligheidsregio Fryslân. Enkele gemeenten stellen medewerkers beschikbaar aan Veiligheidsregio Fryslân, daarvoor zal btw in rekening gebracht moeten worden door die gemeenten. Het gaat hierbij om 21% over € 405.000, zijnde € 85.000. Deze btw kan volledig worden doorgeschoven naar de deelnemende gemeenten op basis van de transparantieregeling. Deze btw krijgen gemeenten via het btw-compensatiefonds terug met dezelfde verdeelsleutels als waarvoor deze in rekening wordt gebracht via de algemene bijdrage. Er ontstaat dus geen nadeel, het betreft slechts een verschuiving van de financiering.

Onzekerheden en risico's

Van de hiervoor genoemde beleidsmatige en autonome ontwikkelingen is bekend welk effect zij hebben op onze begroting. Om deze reden zijn de financiële gevolgen dan ook vertaald in het meerjarig financieel kader.

Daarnaast is er nog een aantal ontwikkelingen die in de toekomst mogelijke impact kunnen hebben op het beleid en onze begroting. Er is echter nog niet bekend wanneer deze ontwikkelingen zich gaan voordoen. Deze zaken zijn om die reden nog niet vertaald in de begroting. De belangrijkste risico's zijn hieronder opgenomen.

LMO

In eerdere begrotingen is melding gemaakt van de mogelijke budgettaire consequenties van het overdragen van de meldkamertaak en de LMO. Het verschil tussen het huidige budget voor de bestaande eigen meldkamer, en de verwachte uitname als gevolg van invoering LMO is circa € 750.000. Afhankelijk van de wijze van verrekening komt dit risico ten laste van de Friese gemeenten (bij verrekening via gemeentefonds) of in eerste instantie bij Veiligheidsregio Fryslân (in geval van verrekening via de BDuR). Door een landelijke impasse op dit dossier is onduidelijk wanneer het risico zich op zijn vroegst voor doet.

OMS

Uit onderzoek van het Veiligheidsberaad blijkt dat de rol van de veiligheidsregio's in het kader van het OMS herzien dient te worden. De conclusie van het onderzoek luidt dat er geen wettelijke basis is voor de wijze waarop veiligheidsregio's nu de regie voeren op het tot stand komen van OMS. Daarnaast wordt getwijfeld aan de wijze waarop kosten worden verhaald op de gebruikers van OMS. De Raad van Brandweer Commandanten (RBC) en de Raad van Directeuren Veiligheidsregio's (RDVR) hebben een second opinion laten uitvoeren. De second opinion onderschrijft de conclusies op

hoofdpijnen, maar adviseert om een nadere beschouwing van het huidige systeem uit te laten voeren. Daarbij wordt opgemerkt dat er grote regionale verschillen zijn in de uitvoering van het OMS. Naar verwachting betekent de herziening dat de huidige begrote opbrengsten van € 210.000 op termijn komen te vervallen.

Wet Normalisering rechtspositie ambtenaren

Vooralsnog treedt de wet normalisering rechtspositie ambtenaren (WNRA) op 1 januari 2020 in werking. De wet zorgt ervoor dat ambtenaren zoveel mogelijk dezelfde arbeidsrechtelijke positie krijgen als werknemers in het bedrijfsleven. De invoering van deze wet brengt een financieel risico met zich mee ten aanzien van de brandweervrijwilligers. Mogelijk wordt de vergoeding van de brandweervrijwilliger beschouwd als loon, waardoor de loonkosten stijgen. Tevens kunnen de kosten stijgen doordat een brandweervrijwilliger op een gegeven moment aanspraak kan maken op structurele uren en niet alles meer op declaratiebasis gedaan wordt. Het maximale risico als gevolg van stijgende loonkosten bedraagt € 2,1 miljoen. Op landelijk niveau vindt overleg plaats om te onderzoeken of en hoe de wet hierop kan worden aangepast.

Mogelijke (extra) stijging loonkosten

Door de economische groei zal de druk op de arbeidsmarkt de komende periode vermoedelijk verder toenemen. Het is voorstelbaar dat daardoor de CAO's meer zullen stijgen dan de huidig opgenomen 1,25% (meerjarig).